

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Brevet de înfrângere nu se primește.
Manuscrisurile nu se restituie.
Brevet de înfrângere:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primești în Viena R. Mose, Hasenstein & Vogler (Otto Mose), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukas, A. Oppalik, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, E. Bernat; în Frankfurt: G. L. Doube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie armonioasă pe o colână 8 cr. și 10 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU IV.

„Gazeta” este în fiș-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la ad. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagului I: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 255.

Brașov, Mercuri, 18 (30) Noemvre

1892.

Răspunsu fôiei din Blașiu.

IV.

Brașov, 17 Noemvre v.

În fața afirmării noastre, că poporul credincios al bisericii române unite, când a încheiatu legătura cu biserica Romei, n'a sacrificat nimic din drepturile străvechi, basate pe instituțiunile sinodale ale bisericii, și că a exercitat aceste drepturi și după unire și le reclamă aș mai multă ca ori și când, fôia bisericească din Blașiu susține morțișu, că laicii n'au luat parte niciodată la sinodele bisericii și că prin urmare n'au avut și nu au drepturi sinodale.

Afirmarea acêta, care lovesce în față adevêrul istoric, „omenii adevêrului” și ai „sciinței” dela „Unirea” n'au documentat'o cu nimic — cu tôte că erau dator să dovedescă aserțiunea lor — ci s'au mărginit de a ne insulta pe noi cei dela „Gazeta” într'unu mod lipsit de ori ce demnitate și de buna creștere; de a ne insulta într'unu moment, când ne-am ridicat glasul în interesul existenței bisericii noastre naționale.

A putut se se convingă totu omul nepreocupat, care a citit nr. 46 al „Unirei”, că tôte argumentarea campionilor „adevêrului” și ai „sciinței” a țintit numai să ascundă acestu drept sinodal usuat din vechime de poporul credincios în biserica noastră unită.

Densii n'au dovedit și n'au răspuns nimic în merit, pentru că *nic nu pot dovedi și răspunde nimic*, de-orece aici se tracteză de drepturile și aședămintele străvechi, ce se întemeiază pe actele fundamentale ale unirei din 1698, cu cari acte stau în directă contra-

dicere decisiunile „Conciliului provincial” din 1872 și primirea novelor dogme catolice de cătră acestu conciliu.

Tinerii doctori în s. teologie dela „Unirea”, preocupați de principiile moderne catolice, și plini de prejudeții față cu poporul credincios și drepturile lui în biserica, nu vedu clar și limpede, sunt cu ochii legați. Ei nu cunosc istoria bisericii române unite, pentru ei trecutul și suferințele Românilor uniți nu mai există, tôte dispar și se prefac în praf și cenușă dinaintea „stânței neclătite a Vaticanului”, de care i-au legat, cu tôte cugetarea și cu tôte aspirațiile lor, studiile din școla iesuitică catolică. Totu mirenii trebuie să vină să le deschidă ochii în întunerecul, în care i-a aruncat acêta școlă fatală.

Dela nisce preinși propagatori ai „adevêrului” și „sciinței” am fi așteptat cu totul altu limbaj, alte argumente, prin cari să sprijinescă și apere, ér nu să întunece și să caute a nega unu drept, ce l'a avut poporul credincios totdeuna dela începutul creștinismului. Acestu drept de a avé cuvânt și votu decisiv poporul în cestiunile bisericești, s'a strecurat prin toți seculii și în biserica română unită a Alba-Iuliei.

Însăși „Unirea” nu pôte să nege, că anume la **sinodul cel mare**, ținut în anul 1700, au luat parte din fiș-care parochia și mirenii; faptu, ce l'u recunosc chiar „Unirea” în trecât, în nr. 46 pag. 363, colona din mijlocu.

Eatâ dér punctul lui Archimede, care era de ajuns spre a resturna tôte argumentele contrarilor bisericii și ai nêmului românesc, pledând cu focu pen-

tru drepturile sinodale ale poporului credincios. Dér celor dela „Unirea” nu le zace la inimă a plăda în favorea poporului, ci ei sprijinesc intențiunile iesuite, cari au de scopu nu recăstigare și întărirea, ci subminarea drepturilor poporului credincios în biserica.

În locu de a molesta pe cetitorii lor cu laude umflate și ridicule la adresa lor propriă, „Clarissimi” dela „Unirea”, cari nu cunosc istoria bisericii creștine vechi, nu cunosc eu deosebire istoria bisericii noastre unite, se mîrgă mai bine în arhiva Metropolitiei din Blașiu, să caute circulara de sub Nr. 1223 din 1875, în care însuși răposatul Metropolitu Ioan Vancea recunosc, că la sinodele, cari au a se ocupa cu bună starea bisericii române unite, au participat și au să participe și mirenii.

Eatâ ce dice Metropolitu Vancea în circulara acêta, prin care a convocat Sinodul arhidieceșan compus din preoți și mirenii, dela 17 Iunie 1875:

„ca se ne putem bucura de una ad administrațiune cât mai îndemânatică prin o organizare scoposă și uniformă în toți rami chiâmării noastre cu raportu la afacerile externe parochiale și școlastice și economice finanțiale... am judecatu a fi de neapêrată necesitate de a ține o adunânță, ce după datina comună de aici se numesc **Sinod**, compus din preoți și mirenii ai Arhidieceșei noastre, la care în $\frac{1}{3}$ parte să fi aș preoți; ér în $\frac{2}{3}$ părți să vină drputații mirenii”.

„Unirea” face amintire în nr. 46 și de acestu „congresu de preoți și mirenii”, cum îl numesc, dér în altă ordine de idei, fără de a trage dintrinsul consecința în favorea sinodalității.

Avem așa dér aici unu Sinod compus din preoți și mirenii

pentru *cestiunile de administrațiune* ale bisericii române unite. — „Unirea”, când a înșiratu sinodele, ce le reclamă cu nedreptă ca unu eflucș al erei doctorilor în s. teologie, a uitat de Sinodul compus din *preoți și mirenii*, ce l'a ținut la 25 Oct. 1874 Episcopul de atunci al Gherlei Mihail Pavelu. — Avem mai departe unu Sinod compus din *preoți și mirenii* la 1700, amintit mai sus, pentru *cestiunile dogmatice* (de unire cu biserica Romei) ale bisericii de Alba-Iulia.

Nu se pôte așader susține, că după usul introdus din vechime, în biserica noastră *mirenii* n'ar avé dreptul să participe la *Sinode*, și încâ nu numai la *Sinode*, cari au să se ocupe cu ataceri administrative, ci și la *Sinode* cari se ocupă cu afaceri mari bisericești, chiar de dogme.

Și totuși „doctissimi” dela „Unirea” declară, că poporul credincios n'a avut și n'are nici unu drept în biserica română unită și ne declară pe noi, apărătorii lui, „ignoranți” și cu „rea credință”.

În fața faptelor istorice neresturnabile întrebăm acuma: decâ nu tocmai acêta procedere dă la ivelă totală ignoranță, réua voință și ușurința acestor omeni, lipsiți de consciința datoriei lor de a apăra drepturile bisericii?

CRONICA POLITICA.

— 17 (29) Noemvre v.

Suirile telegrafice din Viena vesteso izbucnirea unei crise ministeriale austriace. Contele Taaffe, în răspunsul ce l'a dat prietului Schwarzenberg, a disut între altele, că nu va putesă mai amâne multu numirea noului ministru ceh, în

FOLETONULU GAZ. TRANS.

(2)

Amintiri

din

rșboiul austro-german dela 1866.

Românii din oștirea austriacă, de *Gavriilu Andreiașu* fostu sub-locotenent.

Recensiune de *Ioan Russu Abrușeanulu*.

În ziua următoare toți aceștia în corpore, provocă pe Câmpianu la duelu, ou hotărîrea, că din atâți ofițeri se va afla dór unulu, care se-l rânescă de mörte sau se-l facă neaptu de serviciu pentru multă vreme. Se facu două dueluri: Iată cum ne povestesc autorulu „Amintirilor” deoursulu lor:

„Înainte cu o di de a se face duelu. Câmpianu mă chiamă la el și mă rog să-i arăt v'o câte-va lovituri mai principale. I-am arătat în adevêr mai multe lovituri favorabile pentru atac și o singură paradă cu care să se apere. Am făcutu chiar unu micu asaitu împreună. Mi-a mulțumit și despărțindu-ne târziu sêra, în ajunulu zilei de a face celu dintâiu duelu, i-am uratu din totu sufletulu o isbândă completă.

„Câmpianu, de și până atun I avusesse deja mai multe dueluri, ou tôte

acestea, în luptă cu sabia, era numai diletantu, dér acêta lipsă în mâniarea armei o suplinea curajulu său fără sêmă. Elu nu cunosea frica, și de aceea se duse cu o încredere deosebită.

„A doua di de dimineță, însoțit de secundanții săi și de unu medicu, veni la locul de întâlnire. Sosi și adversarul său cu secundanții lui. Lupta începe între ei. Se facu mai multe atacuri și dintr'o parte și din alta. Câmpianu, de și inferioru adversarului său în mâniarea sabiei, în cele din urmă reușese să iasă din luptă învingetoru!”

O lovitură puternică — am putea dice românescă — a lui Câmpianu aplicată adversarului său asupra antebrațulu dreptu făcu, ca lupta să înceteze.

La alu doilea duelu, noroculu îl servese oa și în ziua trecută.

„Adversarul primesc rân destul de grave în urma loviturilor bine aplicate de Câmpianu și de aceea, este silitu să-și cêră ertare și să înceteze lupta, Dômne! ce bucurie pe noi Românii, aflându rezultatul duelului; de la toți ne oădu o piatră, ce aveam în inimă. căci eram tare îngrijați de colegulu nostru Câmpianu. D deu i-a statu îns în ajutoru, fiind-că elu apăra o cauză dreptă”.

Mesuri disciplinare, mai multu său mai puțin simțitore, luate de coman-

dantul regimentulu colonelulu baron Döpfner, — acestea au fostu pedepsa dată colegilor lui Câmpianu pentru purtarea lor exclusivistă și necuviinciosă.

După bătălia de la Königgrätz, avansat la gradulu de căpitanu înainte locotenentulu Häussler, mai vechiu, ca elu în rang, Câmpianu își facu intrarea în noulu său rang prin unu alu treilea duelu. Invidiatu din cauza avansării, de locotenentulu Häussler, unu membru din olica căpitanulu Mayer. fù provocat la o întâlnire pe teren. „Câmpianu primesc, își constituie martorii și duelulu are loc în orașelulu Laufen pe valea Sännului, unde ne aflam atunci în cantonamente. Amândoi se luptă cu desperare. E de notat, că Häussler trimise înainte de duelu vorba lui Câmpianu, că nu se va lăsa până nu îi va tăia pânțele. O manifestare mai bestială ca asta putea să fiă?.. În fine și aici D-deu stă în ajutorulu lui Câmpianu. După mai multe atacuri înverșunate și de o parte și de alta. Câmpianu, prin o bună lovitură, rănesc gravu pe adversarul său la mâna dreptă, tându-i mai multe vine din dosulu palmei. Häussler de și rănit gravu, și neavând după regulile duelulu dreptulu lașo ripostă, profită de momentulu în care Câmpianu, vedându-l rănit, inclinase

sabia, și uitându ori ce regulă, nețindu contu de câtă că acela, care îi era în față este inamiculu său de mörte, se repede cu furie asupra lui cu gândulu să-l omore, Câmpianu însă observă acêta hotărîre demonică, dér în minutu când Häussler o premeditase, o și pusă în execuțiune, ou o repedițiune mare, așa încâtu sêrmanulu Câmpianu n'avu timpulu priinciosu să se pue în apărare, ci vedându, că e perdut, decâ lovitura îndreptată de Häussler își va ajunge ținta propusă, pune mâna în dreptulu pânțelui, ca și cum ar fi voit să facă din ea o pavăză de apărare. Lovitura cade asupra antebrațulu mânei stânge și mai, mai că îl tăie de totu. Câmpianu se clatină pe genunchi, pe când sângele țîșnea în cantitate mare din rană. Tôte acestea se petrecuseră ou o așa repedițiune, încâtu când martorii interveniră între combatanți, era deja prea târziu. Imediat doctorulu aplică unu pansamentu bun asupra rănii și nu multu în urmă Câmpianu, aședat câtu se pôte de comod într'unu patu, dus într'o căruță, este trimis, însoțit de doctoru, la Cilli, ca de acolo cu calea ferată să ajungă la Gratz”.

După trei luni pline de grele suferințe, Câmpianu se vindecă și-și reia ér ocupațiunile.

Cea mai înaltă treptă la care a putut ajunge energicul căpitanu Câm-

locul lui Prezak, și că va forma o majoritate compactă. Declarațiile lui Taaffe au supăratu-l pe Nemții din stânga, alți cărora șefu e Plener. Ba unii membri ai stângei unite au declarat, că nu voru mai sprigini pe Taaffe de aici înainte. După ce ministrul fără portofoliu, contele Kuenburg, s'a convins că ministrul președinte Taaffe n'a comunicat înainte soților săi din cabinetu declarațiile ce le va face în răspunsul, ce avea să-l dea prințului Schwarzenberg, și-a prezentat dimisia. Majestatea Sa a primitu în audiență pe Kuenburg, dăr până alaltăieri încă nu i-a primitu dimisia. În urma încercăturilor ivite, Plener cere dela Taaffe, s'o rupă pentru totdeauna cu clubul lui Hohenwart, la care ministrul președinte austriac ține foarte multu. Plener mai cere, ca Taaffe să ia poziția hotărâtă față cu dreptul publicu cehu și să scotă pentru totdeauna din discuțiune cestiunea această. La declarația lui Taaffe, că nu mai pōte amăna numirea unui ministru cehu, Plener a răspuns, că liberalii germani numai în casul acela voru sprigini pe Taaffe. Dacă în cabinetu va fi unu contrapondu față de inclinările slavismului, cu alte cuvinte, dacă pe lângă Kuenburg se va mai numi și unu alu doilea ministru germanu în ministeriu. Plener recomandă la postulu acesta pe br. Widmann, fostul locuitoru din Tirolu. Taaffe a refusată împlinirea acestei condiții a lui Plener. Stânga germană însă, fiind-o voeșce cu ori-ce prețu să stea aproape de centrul puterii statului, ș'a mai scărîtă pretențiile declarându, că nu va părăsi pe Taaffe, dacă acesta va amăna numirea ministrului cehu. Criza continuă încă și nu se scie unde voru ajunge și cum se voru descurca lucrurile.

Orgaanul clubului polon. „Czas“ din Cracovia, i-se telegrafiază din Viena, că declarațiunile contelui Taaffe au fostu necesare, din cauza atitudinii ce a luat-o stânga germană în timpul din urmă. Corespondentul numitei foi amintesc de asemenea espunerile d-lui de Plener în vorbirea sa din Eger, că stânga germană nu va suferi o mutare a punctului de gravitațiune, când se va ocupa postulu de ministru boem, căci prin această s'ar nega drepturile corōnei; amintesc mai departe, că stânga, deși sustine, că în modu principiaru va rămăne pe lângă pactulu boem, totuși 'lu subminză pe acesta, deorece a desfășurat în parlamentu cestiunea limbei, care numai după realizarea pactului ar trebui să fiă pusă la ordinea zilei. Și în atitudinea stângei în afacerea Reichenberg și în vorbirea lui Dr. Plener asupra călătoriei împăratului la Reichenberg, se vede o dovadă,

pianu, pe lângă toate intrigele și sicanele dușmanilor săi, a fostu gradul de maior, în care l'a surprinsu mōrtea în anul 1882

Am reproduș aceste pasagii interesante din viața de militară a răposatului Câmpianu, în scopul d'a arăta în modu veditu virtutea și consciențiositatea soldatului român, precum și sicanele și atacurile nedemne cu cari elu era recompensat pe acele vremuri. Căci a fi în carat cu situația noastră de atunci, cu bilanțul perderilor și alu profitului este o sarcină, ce nouă ne incumbă, nefiind de locu practic, nici permis, să încredințăm streinului rezolvarea unei socoteli atât de grele și însemnate.

Părintele Dumbrava.

La înălțimea chiamării sale, acestu venerabilu părinte a escelat cu deosebire în timpul luptei dela Königrätz. S'ar puté chiar dice, că nici unu preotd de trupă nu s'ar puté compara cu elu în îndeplinirea funcțiunilor sale spirituale.

Nu s'a retrasu d'a merge în luptă cu regimentul. Dăr arma lui nu era nici

oă stânga încă nu și-a uitat cu totul trecutul ei și aduce chiar și pe corōnă în luptele de partid. Atitudinea dep. Menger față de dep. Masaryk a umplut măsura. Declarațiunile lui Taaffe și vorbirea principelui Schwarzenberg au fostu foarte necesare pentru curățirea atmosferei.

Din Roma se telegrafiază, că diarul italian „Osservatore Romano“ aduce unu articol moderat despre afacerile Ungariei. În primul rând foia italiană protesteză contra acuzărei, că în cestiunile bisericesci din Ungaria, Papa ar fi condus de motive politice. Papa și de astădată are în vedere, ca să apere bazele fundamentale ale credinței creștine. Că în ce chipu înțelege Papa această apărare, se pōte vedé din enciclica sa din Februarie 1880. Papa nu negă, că căsătoria stă în strânse legături și cu afacerile lumesci, și că conformu naturii sale, căsătoria ar trebui introdusă în dreptul civil; acolo însă unde puterea civilă voeșce să atace dreptul divin, biserica se vede silită a declara o astfel de încercare, ca fiindu punibilă și a întrebuița contra ei toate armele, ce-i stau la dispoziția. Căsătoria civilă este atentat contra lui Dumnezeu, a familiei și a omenirii. Numai bisericii îi stă în dreptu de-a conferi sacramentele, și biserica nu va suferi nici-odată, ca această încredințare divină, să i-o răpescă, ori să i-o strice cineva. — Aceste învățături se cuprind în numita enciclica a Papei. Din acestea Ungaria pōte să vedă pe ce cale merge biserica. Dela moderațiunea și simțulu de dreptate alu ei, atărna, că ore biserica va trece cu vederea lucrurile, ori va apleca unu „non possumus“ hotărît.

„Generalanzeiger“ din Hamburg, anunță, că nu pōte fi de locu sigur, dacă Italia va mai intra și pe viitoru în tripla alianță. Totu numita foia crede a scii, că cancelarul germanu Caprivi, va face declarații foarte importante privitoare la proiectulu militar.

În ședința din 25 Novembre a parlamentului austriac a vorbitu între alții și deputatul cehu tēnēr, Dr. Vasaty. Acesta vorbi mai întâiu asupra espunerilor prințului Schwarzenberg și ale contelui Taaffe, accentuându, că culmea postulatelor poporului boem este reactivarea dreptului publicu boem și egala îndreptățire. Vorbitorul apoi ș'i exprimă bucuria, că ministrul de externe Kalnoky, în ultima ședință a delegațiunilor, a declarat, că raporturile între guvernul austriac și cel rus-soț sunt normale și că raporturile ambelor curți sunt amicale. După aceea laudă meri-

pușca, nici sabia, ci sfânta cruce și patrafirul.

Etă cum ne descrie ținuta lui bărbătesc d-lu Andreiaș:

„Fără să fiă obligat, elu a intrat cu noi împreună în rața glonțelor de pușcă, cari curgeau ca plōia și acolo ș'a îndeplinit cea mai sfântă misiune, ca unu adevăratu apostol.“

„Prezența sa între noi insuflă soldaților încredere și le înălța credința în puterea Atotputernicului, pe care elu o invoca în ajutorul nostru și în biruința armelor noastre. Celor răniți și suferinți le venea în ajutoru cu vorbe mângăietore, ca să supōrte cu bărbăție durerile și să-și ascundă slăbiciunea, imitându în asemenea circumstanțe pe Mântuitorul lumii. Pe cei răniți greu și cari se aflau în ultimele momente îi împărțea cu sfânta cuminăcatură, pe câtă era o putință a face această.“

„Pentru aceste fapte frumoșe și adevărate creștinesci a fostu recomandat de comandantul regimentului M. S. Impăratului, care bine-voi a conferi Sfintei Sale, ca răsplăt, crucea militară de argintu pentru merite și cu decorația de răboiu.“

„Sfintia Sa n'a plecatu dintre noi fără să nu lase în urma sa pe cineva, care să-l pomenescă. Perderea sa.“

(Va urma.)

tele Rusiei, dicēndu între-atele, că trupele germane în 1870 n'au dusu cultură de locu în Franca, dăr au adus de acolo miliarde, pe când Rușii n'au cerut dela Austria, ca despăgubire de răboiu, nici măcaru unu cruceru. Oratorul dise apoi: „Dacă noi vomu să edificăm unu edificiu propriu pentru delegațiun în Budapesta, atunci această arată, că avem mare încredere în Maghiari. Dăr cu timpul se va face o uniune personală între Ungaria și partea asta a monarhiei; ce să facem apoi cu edificiulu celu scump? Mai cu sēmă deputații cehi trebuie să țină sēmă de asuprirea conaționalilor lor, precum și a Românilor, din partea Maghiarilor, și să voteze în contra construirii unui palat pentru delegațiun în Pesta. Copiii slovaci au fostu transportați dela nordu spre sudu pentru, ca acolo să fiă maghiarizați. Averele reuniunilor croate a fostu confiscate. Maghiarii țintesc și la supremația asupra Croației. Vorbitorul amini apoi primirea deputației române în Viena. Presa liberală scandalosă încă de mai înainte a bărfit în contra ei și prin această a zădărnicit audiența. În Rusia, unde fiăcare musicantă are intrare la Țarulu, o astfel de faptă ar fi fostu ne mai pomenită.“

Deschiderea camerelor române.

Duminecă, la orele 12 din zi. Majestatea Sa Regele României a deschis sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare cu solemnitatea și ceremonialulu obicinuit, prin următorul discurs, pe care l'a rostitu Majestatea Sa, avēndu alături pe Alteța Sa Regală principele Ferdinandu și pe d-nii miniștri:

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Deschidēndu astăzi a doua sesiune ordinară a reprezentațiunii naționale în nise împrejurări atât de imbuourătoare pentru națiunea română și Dinastia Mea, simțu o plăcere deosebită de a Mă vedé încujurat de aleșii țerei.

Căsătoria apropiată a iubitelui Meu nepot, Moștenitorul Tronului, care se va sărbători chiar în cursul anului acestuia, este unu evenimentu fericit dela care țera așteptă asigurarea viitorului său. Legăturile ce această cunună formeză în casa Mea și casa ilustră a Marei Britanii și Irlandei, voru întări și desvolta relațiunile amicale, folositoare pentru toți, ce din vechime se află întoamite în amēndou popōrele engleșe și române, și pe cari nici unu conflictu de interese, nu le-a turburat vre-odată. Tinera Princesă, care peste curēndu va sosi în mijloculu Nostru, simte pentru noua Sa patriă iubirea și devotamentul nedespărțit de frumoșă misiune, care o așteptă pe pământulu României.

Relațiunile noastre cu puterile străine sunt din cele mai amicale. România prin corectitudinea sa în raporturile internaționale, prin moderațiunea sa, prin dorința nestrămutată de a păstra Europei, în marginile puterilor sale, neprețuitele bine-faceri ale păcii, a devenit unu factoru stimat în concertulu europēnu.

Primirea strălucită și cordială ce Mi-s'a făcutu în anul acesta în călătoria Mea la Curțile din Londra și din Viena, este o dovadă viă de prețulu, ce se pune pe amicitia Noastră și de buna situațiune a statului român.

Conflictulu ce regatul Greciei a creatu, că trebuie să-l ridice într'o afacere relativă la nise interese private, de competența instanțelor judecătorești, nu e de natură a atinge această situațiune. În această cestiune România n'a făcutu decât să mențină drepturile sale de statu suveranu, pe cari este hotărîtă a le apăra în contra ori-cui, fără provocare, dăr fără slăbiciune.

Nimicu dăr nu va împedea reprezentațiunea națională, de a urma și de aci înainte în deplina liniște, fără șovăire, opera însemnată a reorganizei serviciilor publice.

Budgetulu statului pe esercițiulu viitoru se află pregătitu și va fi imediatu supus deliberării Domniilor-Vōstre, pe deplin echilibrat, în strictele limite ale mijlōcelor sale normale, fără a fi nevoie de a mai recurge la resurse extra-ordinare, sēu la nouș imposte, deși a trebuit să se prevadă însemnate sporuri de cheltuieli la diferitele departamente.

Creșterea continuă a veniturilor statului, datorită dezvoltării fresci a avuției țerei, precum și unei regulate și scrupuloșe gestiuni a finanțelor publice, ne-a dat și pentru ultimulu esercițiu închis unu escedent de aproape 12 milioane, care împreună cu escedentele anilor trecuți, lasă la dispoziția tesaurului, pe ziua de 30 Septemvru trecut, o sumă de peste 22 milioane lei.

Judecāndu după aceste rezultate și după încasările efectuate în primele șese luni ale anului curent, este probabil, că și esercițiulu 1892—1893 se va încheia în condițiuni destul de favorabile spre a-și puté acoperi sarcinile proprii ale veniturii, așa încātu resursa extra-ordinară de 3.887.000 lei, ce aș acordat în anul trecut diu escedent, să rămăne neîntrebuițată.

Importanța însă ce a dobândit diversele servicii financiare, din faptul chiar alu dezvoltării veniturilor fiscului, reclamă imperiosu reorganizarea lor pe o scară mai largă, și în acestu scopu, guvernulu a pregătitu proiectulu necesaru, care se va supune Domniilor-Vōstre împreună cu proiectele asupra comptabilității publice și asupra modificărilor de adus în organizarea Inaltei Curți de Compturi.

Pe lângă aceste legi, cari sunt menite a aședă pe baze mai raționale întregulu nostru sistem financiaru, se voru mai aduce în deliberarea Domniilor-Vōstre și unele din proiectele, cari facu parte din lucrarea întreprinsă pentru reformarea impozitelor esistente și a mijlōcelor de constatarea și perceperea lor: acestea sunt deo-camdată, modificarea legii de constatare și percepere și revisuirea legii patentelor. De asemenea se află pregătită și proiectulu pentru crearea unei bănci agricole, destinata a aduce proprietarilor mari aceleași înlesniri, cari au fostu asigurate micilor cultivatori prin înființarea creditelor agricole.

Pentru a puté duce la unu bun și repede sfârșit reformă administrativă începută în sesiunea trecută, guvernulu meu va presenta de îndată proiectele de lege relative la revisuirea legilor: sanitară, comunală urbană, comunală rurală și județenă, legii pentru reorganizarea poliției și înființarea gendarmeriei rurale.

Pe lângă reformele administrative se simte trebuința unei îmbunătățiri a legii judecătōriilor de ocōle, care va pune această instituțiune, și ca funcționare și ca competență, mai la îndemāna populațiunii rurale. Termināndu cu această lege reorganizarea magistraturei, va fi timpul să supunem la unu nou studiu părțile dovedite defectuoșe din codicele noastre civile și criminale.

(Va urma.)

SCRILE ȚILEI.

— 17 (29) Noemvru.

Academia Română își va deschide sesiunea anului viitoru în 15 Februarie. În sesiunea viitoare Academia va trebui să-și alegă cinci membri noi: doi în secțiunea literară, doi în secțiunea istorică și unu în cea științifică, în loaul răposatilor Alexandri, Sion, Kogălniceanu, Melchisedec și Cobălcescu.

— x —

Dascăli intoleranți. Adunarea generală a învățătorilor jidano-maghiari din

despărțământului Somorja alu reuniunii învățătoresci din comitatul Pojunului, ținută la 23 Novembre n., a adus între altele următoarele proiecte de rezoluțiuni: „Învățătorul numai cu permisiunea ministrului de culte poate să propună religia în școlile comunale. Ori care școală populară, decă e condusă în spiritul *nepatriotic*, trebuie închisă și în locul ei statul să ridice nouă școală populară. Fiă-care școală populară să aibă bibliotecă școlară. În fiă-care școală populară să fiă obligatoriu planul de învățământ ministerial. În preparandii să se primescă numai astfel de elevi, cari au absolvat patru clase medii, ér esamenele de primire să se sisteze. Salariisarea învățătorului, pe câtă e posibil, să se facă în bani gata. Învățătorii sunt datorii a se constitui, după cerouri, în reuniuni, ai cărora membri din oficiu sunt datorii a fi toți învățătorii. Învățătorii școlilor confesionale însă pot să se constitue în reuniuni și după tractele séu districtele lor bisericesci. Aceste proiecte de rezoluțiuni se vor prezenta adunării generale a reuniunii învățătoresci comitatense și, decă și acolo vor fi primite, ele se vor prezenta ministrului ungurescu de culte, în formă de memorandum. — Se nasce întrebare acum, pe ce basă și din a cui autorizații se simtă chiamați pericunării dela Somorja să proiecteze regulamentul școlilor noastre confesionale? N'au ei destul câmp de maghiarizare în școlile lor jidano maghiare, — mai vor să jõe și rolul de polițiști asupra școlilor noastre?

—x—

Primejdia colerei în Rusia. Se vestece din Petersburg: În vederea eventualității din ce în ce mai probabile, că epidemia de coleră ar puté redeveni întinsă în Rusia la primăvera viitoare, departamentul medical alu ministerului de interne a hotărît să convõe pentru ziua de 13 (25) Decembrie o adunare la Petersburg a medicilor de provincia, cari au participat mai directă la lupta împotriva acestei epidemii, și dintre cari guvernatorii regiunilor mai mult încercate de coleră vor avé să alégă unul, séu doi de provincia. De altfel, chiar de pe acum epidemia manifestă o simțită recrudescență în multe provincii, cum e între altele, cea a Podoliei, unde au fost într'o singură săptămână deunăci 259 de casuri de morțe, apoi: în Kiev 169 decese, în Basarabia 101, Kherson 109, Baku 96, Kurs 83, Caterinador 82, Radum 64, Ufa 76, Iremburg 53, Saratov 44, Volhinia 40, Lublin 35, Pultava 31, Perm 25, Cernigof 24, Kazan 14, Tambov 13 etc. În aceeași săptămână au fost în orașele Petersburg 19, Moscova 32, Varșovia 71, Gtomir 27, Orel 13 și Kiev 4 casuri de morțe de coleră.

—x—

Unu meteor. În séra de 7 spre 8 Noemvre, cam pe la 9 și jumătate, s'a vădută spre apus de Constauța unu meteor luminos, ca unu fulger, care a luminat pământul marea și cerul, spune „*Românul*“. — Durata acestui fenomen a fost pe o clipă, ér în urma lui a rămas o dungă luminosă nebulosă, formând o liniă curbă, apoi o liniă frântă, cam ca o jumătate de pătrat, rămânând bine cunoscută pe firmamentul aprópe o jumătate de oră.

—x—

Voluntarii pe unu an în Austria. În comisiunea pentru armata a parlamentului din Viena, ministrul de apărare alu țării a dat următoarele informațiuni asupra rezultatului esamenelor voluntarilor pe unu an din cealaltă jumătate a monarhiei: La depunerea esamenului după serviciu de unu an din 1891/92, au fost obligați: în armata activă 1830, la armata teritorială (Landwehr) 90 voluntari. Din aceștia au depus esamenul cu succes; la armata 15 32, la armata teritorială 82. N'au făcut esamen: în armata 193, în armata teritorială 5. Dela

esamenul s'au retras: în armata 57, în armata teritorială 2. Din causă de bolă au cerut amânarea: în armata 48, în armata teritorială 1. După ce au servit și anul alu doilea, au depus esamenul. În armata 143, în armata teritorială 2. Au cădută la esamen din aceștia: în armata 93, în armata teritorială 0

—x—

„Kutyakorbács“. Marele viteaz dela Făgăraș, vice-spanul Kapocsanyi Mór, care se lăudase zilele trecute, că în viitor se va prezenta în adunările comitatense cu „kutyakorbács“ (biciușcă pentru câni), — publică acum în foia ungurescă de aici o epistolă deschisă la adresa d-lui Benedek Gyula, în care declară, că amenințările lui cu „kutyakorbács“-ul nu s'au referit la „*Valahii*“ ci la însuși d-lui Benedek, despre care spune, că „s'a aliat cu ultraiștii valahi“ și împreună cu ei îl atacă pe d-sa „*din causă, că e Maghiar*“. — Pentru liniștire însă, putem asigura pe „*Măria sa*“ d-lui vice-spanu dela Făgăraș, că Românii nici de cum n'au putut să-l atace „*din causă, că e Maghiar*“, de ôre-ce Românii sunt în firma credință, că d-sa nici nu e de origine Maghiar, ci unu simplu renegat, făcut din românescul Căpuceanu. Trebuie dér, că sunt cu totul de altă natură motivele, pentru cari Românii îl atacă pe d-sa. De altmintearea chiar decă ar fi Maghiar, trebuie să scie d-lui vice-spanu, că cu acestu titlu încă nu e împreunat nici decum cum privilegiul, de-a fi scutit de responsabilitatea faptelor sale.

—x—

Diplomația română. O telegramă din Petersburg anunță, că Țarul și-adat consământul la numirea d-lui *Alexandru Catargiu*, ca ministru alu României la Petersburg.

—x—

Starea séménaturilor, după raportele oficiose, pe timpul dela 13—26 Nov. se prezintă astfel: Tămna lungă și frumoasă a făcut ca și în săptămânile din urmă, séménaturile să se desvólte bine; pe unele locuri grăul, secara și rapița s'a desvoltat așa de tare, că a trebuit să se pască cu vitele. În multe ținuturi însă, șóreii fac mari pagube în séménaturii. În unele părți din comitatele Timișu, Torontala, Abauj-Torna și Heves, cum și de ambele părți ale Dunărei, table întregi de séménaturii au fost cu desevirșire nimice, așa că unii economi au încercat să samene a doua ôra. Lipsa de nutreț pentru vite e tare simțită.

—x—

„Călinarul Plugarului“ pe anul 1893, redigat de *Ioan Georgescu*, a eșit de sub tipar și se poate procura cu prețul de 25 or. exemplarul (plus 5 or. porto) dela *Tipografia A. Mureșianu* în Brașov. Acestu călinar se află de vânzare și la librăria *N. Ciurcu* în Brașov.

—x—

Concertu Popper. Poimane, Joi în 1 Decembrie n. c., distinsul celist sollo, domnul *Felix Popper* va da unu concert pe violoncello. Arare-ori se dá ocașiune publicului nostru de a asculta pe unu virtuosu celist. D. Popper, care este unu artistu escelent pe acestu instrumentu, și afară de aceea și bunu profesor, se va stabili aici pe mai multu timp ca solist și profesor. Densul este unu școlar al lui *David Popper*, a concertat ca celist în mai multe orașe ale Germaniei, așa în München, Dresda etc. și dela 1 Oct. n. c. a fost angajat la orchestra espositiei musicale din Viena. D-lui Popper în concertul de Joi séra va fi acompaniat de d-șora *Frieda Schuell*, și de d. profesor *R. Lassel*. Atragem atențiunea publicului asupra acestui concert. Programa o vom publica în numărul de mâne alu fôiei nostre.

Din dieta ungurescă.

În ședința dela 26 Noemvre s'a continuat desbaterea asupra proiectului de indemnitate. Celu dinteu oratoru a fost:

Dionsiu Pazmandy, care duse între altele, că declarațiile ce le-a făcut în dietă noul cabinet, sunt atât de încređute și se referă la o viță de guvernare așa de lungă, încât din ele s'ar pără că și politica noului guvern ar geme de sănătate, ca și persôna d-lui ministru-președinte. Este întrebare, duse *Pazmandy*, că ôre e causă pentru atăta încredere? Oratoru întrebă apoi, că de ce pricina căderei lui *Szapary* nu se scie încă? Se duse, că căștoria civilă a fost asupra căreia s'au ivit diferențe în cabinetu. *Dér Szapary* încă s'a declarat ca aderent alu căștoriei civile. Ce felu de căștoria civilă voescă *dér Wekerle*? Oratoru are stimă față de ministrul-președinte, dér se nu conteze la cruțare din partea partidei independente, căreia noul cabinet i-a declarat războiu prin programul dreptului publicu. Elu nu poate conta la cruțare nici ca reprezentantulu democrației... Oratoru stimă de asemenea persôna ministrului de interne, dér nu înțelege, de ce tocmai pe unu ingineru l'au numit ministru de interne? De altmintearea așteptă dele elu, să pășescă cu energiă contra corupțiunei de până acum. *Față de naționalități*, oratoru cere o politică energică, dér protesteză, că din cauza acestei cestiuni ar trebui să se împiedece progresul în sensu liber și să se neglige asigurarea drepturilor constituționale, numai din simpla causă, că de aceste drepturi se poate folosi și unu om de alu naționalități. *Noi nu trebuie să ne spriăm de naționalități, decă chiar întră în parlamentu 20—30 deputați sërbi, ori valahi; aici celu puțin le putem privi deschis în față.* (Aprobări în stănga). Reflecteză apoi la declarația ce a făcut *Wekerle* privitoru la tripla alianță, și ține de greșit, decă se crede, că existența monarhiei ar atârna numai de această alianță, pe când scopulu principalu alu acestei alianțe — cum a duse și *Oapri* — este susținerea Elșției. Noi decă trebuie să cerem compensații pentru rămânerea noastră în această alianță, decă nu o recompensație politică, atunc una economică.

Luă apoi cuvântulu *Horvath Gyula*, care duse, că programul noului guvern e bun, dér faptele îi sunt rele. *Horvath* vorbi apoi despre neînțelegerile, ce există în însași partidă guvernamentală. Guvernulu și partidă lui negă acesta, dér foile guvernamentale o mărturisesc. Cere sinceritate dela guveru și partidă sa față cu „națiunea.“ Vorbesce apoi de fusiune și duse, că opoziția maghiară pe lângă actualele condiții de guvernare nu voiesce să fiă partașă la putere, căci atunci ar trebui să și liciteze principiile. Nu primesce proiectulu de indemnitate.

Mai vorbesce *Kolozsvari Kiss* contra proiectului, apoi conte *Karolyi Gabor* face o interpelație „în cestiunea coloniei de coleră, care este proprietatea ministrului actualu pe lângă persôna *Maj. Sale*“. Interpelația lui *Karolyi* a făcut multu hazu. Pagubă că lipsia *Ludovic Tisza* dela această ședință.

Sciri telegrafice.

Bucuresci, 29 Novembre. Camera a ales de președinte alu ei pe generalul *Manu*, cu 84 voturi.

Budapesta, 29 Nov. O numărôsă întrunire a deputaților liberali a hotărît să tusioneze cu partidă națională (a lui *Apponyi*), susținându însă pe *Wekerle*, pentru a puté asigura mersul regulat alu lucrărilor parlamentare și realizarea reformelor proiectate.

Paris, 29 Noemvre. Ministrul întregu, a dimisionat. Di-

nisiunea a fost primită de președintele *Carnot*. Se crede, că cu formarea noului cabinetu va fi însărcinat *Brisson*.

Carlovițu, 29 Noemvre. Congresul primi proiectulu noiei constituții bisericesci cu 37 contra 35 voturi, ca basă pentru desbaterea specială.

Viena, 29 Noemvre. Ruptura între stănga liberală germană și guvern, s'a indeplinit. Dimisiunea ministrului *Kuenburg*, probabil, că va fi primită încă astăzi.

NECROLOG. *Elisa Drăgălina*, soția d-lui *Patriicu Drăgălina* din Caransebeșu, a răposat la 14 (26) Noemvre o. în anul alu 28-lea alu etății și alu 13-lea alu căștoriei. O jălesce întristatul soț cu trei fiice ale sale și alte numărôse rudeni. — Dumneșu s'o odihnescă în pace!

DIVERSE.

Sfășiatu de vultur. *Frank Conroy* din *Brooklin*, unu turistu american, cădă într'o prăpastie a munților *Utack*, care servă de albie frumosului torentu „*Nine Mile Creek*“ și se opri pe marginea lui. *Frank Conroy* era însoțit de amiculu séu *Barklow*, totu din *Brooklin*. Abia *Frank* vădă, că amiculu séu se întinse la marginea prăpastiei și încep să-l strige cu totă puterea vocei sale. Câtva timp *Frank* nu răspunde, dér în fine vocea sa se făcu audită și *Barklow* fiind însoțit, că nefericitulu séu amic era rinit la coste și că avea unu braț sfărâmat, alerga deja să caute ajutoru când audi unu țipet sfășiatoru de desperare; se întorse îndărăt și vădă celu mai trist spectacol. Doi mari vulturi, cari aveau cuibulu în punctulu în care *Frank* căduse, se aruncaseră pe nefericitulu, și-lu sfirticau cu ciocurile și ghiarele. *Conroy* se apăra pe câtu puté mai bine, dér împedat de brațulu séu sfărâmatu trebui să móră în grozavulu supliciu.

O aventură neplăcută. *Vladimir Nicolas Rumin*, șeful penitenciarelor din *Siberia*, a fost nu de mult eroul unei aventuri neplăcute. Luându-și concediu pe 6 luni, elu a vizitat Japonia și de acolo a trecut în America. Ajungându în *San-Francisco*, și-a propus să viziteze și unu penitenciaru din acestu oraș. Adresându se de-adreptulu gardienilor unei închisori, cererea sa a fost rău înțelesă (elu nu scia englezesc, ér gardienii nu sciau nici rusesc nici franțuzesc) și de aceea a fost oprit să intre în lăuntru. *Vladimir Rumin*, cređându, că gardienii își bat joc de elu, s'a supăratu grozav și a început să facă gălăgiă mare. Imediat stuncu câțiva polițiști l'au înhățat de guler și cu tôte protestările lui l'au dus într'o sală, în care sunt ținut provisoriu bețivii și cerșetorii. *Vladimir*, vădându se încunguratu de o cêtă de bețivi, cari se cătinău încôce și în colo și de cerșetori în haine sdrențurose se infuria și mai grozav. Izadară a încercat elu să se esplice în franțuzesc și în rusesc... nu-lu înțelegea nimenea. Ba la urmă polițiștii l'au infundat într'o celulă întunecôsă. Nisce prietini de-ai lui din *San-Francisco* vădându, că elu nu mai vine acasă au cutreerat pe la tôte penitenciarele, căci *Vladimir* le spusese că o să viziteze închisorile orașului. Abia a doua zi l'au putut scote din celulă. În chipulu acesta și-a făcutu nobilulu *Vladimir* ideia despre penitenciarele americane.

Sinonim. *Dômnă X.*: Unu astfel de cutremur de pământu trebuie să fiă forte îngrozitoru. În diare se spune, că s'au spart în urma acestui cutremur, farfuri, păhare etc. *Dômnă Z.*: „Ei, numai atăta? Soțulu meu face acesta în fiecare Duminecă când vine din birtu acasă.“

Proprietar **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maloră.**

Cursulu pietei Braşov

Table with exchange rates for various currencies like Banconote românești, Argintul românesc, Napoleon-d'or, etc.

Cursulă la bursa din Viena

Table with stock market rates from Vienna, including Renta de aur, Renta de hârtie, and various bonds.

Table with interest rates and financial data, including ostă ungare, Amortisarea datoriei, and various bank rates.

Advertisement for 'ARDELEANA' institution, featuring the title 'ARDELEANA', the text 'institutul de credit și de economii pe acții în Orăștie', and 'Directiunea'.

Arveresi hirdetményi kivonat.

Text regarding the liquidation of the Brassó court, mentioning the liquidator Albin György and the assets of the court.

Text regarding the liquidation of the Brassó court, mentioning the liquidator Albin György and the assets of the court.

Mersul trenurilor

ne liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Octomvre 1892.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.) and train times.

Nota: Numerii încadrați cu linii groase însemnează orele de noapte.